

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inzerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inzerati: štiristopna petit-vrstja za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-branilničnem uradu št.: 41.775.

Napredovanje naših čet v Srbiji.

Naše čete so vrgle Srbe čez Olicito.

Dne 15. oktobra.

Čez Erino brdo prodirajoče c. in kr. bojne sile so vrgle sovražnika čez potok Olicita, ki se pri Vinči izliva v Donavo. Na obeh straneh dolnje Morave prodirajoče nemške bojne sile so v boju zavzele Požarevac.

Bolgarska prva armada je pričela napad čez srbsko vzhodno mejo ter je zasedla pozicije med Bjelogradčikom in Knjaževcem.

Nemške čete so jurile požarevačko južno fronto.

Dne 15. oktobra.

Pri armadni skupini generala feldmaršala von Mackensena so potekale operacije po načrtu. Južno Belgrada in Smedereva so potisnjeni Srbi še bolj nazaj. Vjetih je 450 mož, ugrabljeni so 3 topovi, med njimi 1 težek. Utrdbe na južni fronti Požarevca so bile danes ponoči zajuršane. Utrjeno mesto je prišlo s tem v naše roke. Bolgarska prva armada je pričela z napadom čez srbsko vzhodno mejo. Osvojila je sedla na višinah med Bjelogradčikom in Knjaževcem.

Naše čete so iztrgale Srbom močne pozicije pri Vinči.

Dne 16. oktobra.

V belgrajskem prostoru prodirajoče avstro-ogrške čete so se približale pri zasledovanju sovražnika utrdbam na Avali na jurišno distanco ter so iztrgale Srbom močno utrjene pozicije na višinah južno Vinči. Ena naših divizij je pobrala na bojišču 800 mrtvih in težko ranjenih Srbov.

Bolgarske bojne sile so si med Negotinom in Strumico na mnogih točkah izvojevale prehod preko obmejnih gor. Vzhodne utrde Zajčara so zavzete.

Nemci so osvojili Vranovo brdo in selo Smoljinac.

Dne 16. oktobra.

Armadne skupine von Mackensen prodirajo naprej. Južno Smedereva je zajuršan hrib Vranovo, vzhodno Požarevca pa selo Smoljinac.

Bolgarske čete so po boju na mnogih točkah izsilile med Negotinom in Strumico prehod čez obmejne grebene. Vzhodne zajčarske utrde so zavzete.

Naše čete so zajuršale Avalo ter iztrgale Srbom Veliki Kamen in Pasuljište.

Dne 17. oktobra.

Avstro-ogrski in nemški bataljoni so včeraj v okoljevalnem napadu od severa in zapada jurili srbske pozicije na brdu Avala. Na obeh straneh ceste Belgrad—Grocka prodirajoče c. in kr. čete so iztrgale sovražniku višine Veliki Kamen in Pasuljište.

Jugozapadno Smedereva ter jugovzhodno Požarevca so Nemci sovražnika znova porazili.

Bolgari so prekoračili Timok od Zajčara navzdol ter so zajuršali vzhodno Knjaževca višino Glogovica, pri čemer so vjeli 200 mož ter vplenili 8 topov. Njihov napad povsodi napreduje.

Zajuršanje Avale.

Po krvavi izročitvi Belgrada in po izpraznitvi višinske pozicije južno mesta po hudih bojih je imela gora Avala nuditi srbski obrambi močno trajajočo defenzivno postojanko. Mesece že so vtrjevali to tretjo obrambno črto z vsemi sredstvi in izkusitvi od Angležev pospeševane moderne trdnjavske vojne. V treh ali štirih vrstah posameznih utrdb, postavljenih druga na drugo, so šle kavernam podobne betonske zgradbe gor po Avali.

Žične ovire, volčje jame, španski vitezi in polja z minami so oklepala pozicijo z zvezd zaprek, ki so se zdele skoro nepremagljive.

Z drzno izvedenim napadom, ki mu ni primere glede velikosti zasnovanja, sta vdrla naša spodnjeavstrijska junaška infanterijska polka št. 49 in 84 s severa v pozicijo na Avali in sta zajuršala severno vtaborjeno Kopo 515. Z zapadne strani so se nemške čete polastile glavnega grebena.

Srbi, ki so imeli zopet ukaz, vzdržati do zadnjega moža in so imeli pripravljene močne rezerve, katere so vedno zopet obnovili, so se borili z obupno trdovratnostjo. Došlo je do bajonetnih bojov, katere se mora prištevati med najljutejše, kar jih je videla ta vojna. Naši vojaki so vdrli prav v kritja sovražnika, kjer so se izvršili končni bližinski boji.

Istočasno so jurile avstro-ogrške čete pozicijo na Velikem Kamnu in pri višini Pasuljište. Tudi ta pozicija je igrala v srbskem obrambnem načrtu veliko vlogo. Bila je močno utrjena že v krizi 1908/09, leta 1912 bistveno izboljšana in sedaj zopet razširjena. V poziciji Pasuljište je bilo dobiti samo mrtve in ranjene Srbe, nobenega neranjenca ni bilo mogoče odvesti v vjetništvo.

Poročilo angleških listov.

Londonski listi poročajo iz Niša 14. t. m.: Pritisk avstrijskih in nemških armad na srbsko fronto postaja vedno občutnejši. Nemci in Avstrijci ter Bolgari zbirajo nove čete. Sovražnik si je izbral najobčutljivejše točke srbske fronte, da prodre srbsko obrambno črto. Srbi sovražnika navzlic najsrditejšim napadom še vedno zadržujejo. Srbski odpor je tako energičen, da more sovražnik le korak za korakom prodirati. Prostor, na katerem so vdrli Bolgari na srbsko ozemlje, je le 1600 m širok.

Vojno stanje med Anglijo in Bolgarijo.

Dne 15. oktobra. Zunanji urad sporoča: Bolgarija je naznanila, da se nahaja s Srbijo v vojnem stanju in da je zaveznica centralnih držav.

PODLISTEK.

Vsakdanji gost.

Ze deset dni je prihajal ob enajsti uri točno na minuto, francoski letalec.

Ce je sijalo solnce, se je zdelo, kakor da bi se daleč na zapadu vžgala bela zvezda iz magnezije. Prihajala je, krasno plavajoč, počasi bližje in že nad prvimi vrstami strelskih jarkov je bila videti kakor žareča kovina visoko nad zemljo padajočega meteora. Potem si pa spoznal na luči in sencih oblike sovražnega letala, videl si skozi daljnogled svetlosive oklope in široke nosilnice ter pod temi francoske bojne barve: veliko trobojno kokardo.

Ce pa je nebo zakrival gost, siv, meglen pajčolan, kakršnega je tkala jesen ob mnogih dneh, ni bilo opaziti njegovega prihoda. Ob takih dneh se je čulo ob določeni uri le počasi se bližajoče bobnenje motorja, ki je bilo slišati v mokrem zraku kakor trepetajoče delo težkega stroja. In hipno, predno si še pričakoval, si videl letalo dvigniti se iz megle kakor prikazen . . . Zagledal si črno piko, ki se je ločila od vodnikovega mesta, in temno črto, ki jo je začrtala bomba po zraku ter strašno nesrečo, ki jo je napravila na zemlji. A še predno so mogli nameriti top na strahovitega oklopnega ptiča ali oddati nanj salvo iz puškinih cevi, ali poslati za njim hitro letalo, je že zopet izgnil, kakor da ga je požrla ali vsrkala megla.

Ze deset dni je tako prihajal vsako dopoldne ob isti uri, pričakovan s skrbjo in jezo.

Kajti s čudovito sigurnostjo je metal francoski letalec bombe. Metal jih je večkrat iz višine

nad tisoč metrov in vedno je zadel svoj cilj s kruto gotovostjo. Kjer je le hotel, tam se je razpočila zemlja kakor vulkan ter bruhala ogenj, kamenje in železje ter uničila s sekundno hitrostjo človeška življenja in človeška dela široko naokoli. Včasih se je spustil kakor brneča puščica do dvesto metrov nizdol, vrgel smrt, naravnal kljun kovinastega ptiča . . . čulo se je natanko ponosno utripanje železnega srca . . . zopet proti nebu in hitro in veličastno je poletel v čudovitih gibih nazaj v nedosežnost.

Iz tisočerih pušk so mu žvižgale kroglice nasproti, kadar je prišel. Večkrat se je slišalo, kako so udarjali izstrelki na oklope ter se tam razbijali. Natanko se je opažalo skozi daljnogled, da so bile prestreljene nosilnice in nekoč je bil videti celo dolg, rumen ognjen blisk iz motorja ter modrobela oblak — a vse ni pomagalo nič. Ni bilo kroglice, ki bi bila strmoglavila drznega letalca. Vedno je poletel in lepem plavajočem miru nazaj — vedno je imel zavest:

„Moja bomba je storila svojo dolžnost.“

Tu je zadel tri poljske kuhinje ter jih razbil z moštvo vred. V fronto je hitela municijska kolona — tri bombe zapored so padle vmes. Strašno je bilo: Divja panika med konji, ljudje, ki so glasno kriče popadali, vozovi, ki so se prekucavali ter štrleli s kolesi navzgor in voz ročnih granat, ki je razletel z groznim pokom ter ponesel na vse strani rane in smrt. Povsod se je pojavljali strašni vsakdanji gost . . . v streljskih jarkih, pri baterijah in če so bile še tako dobro maskirane z bičevjem, vejami in lubjem ter po vaseh, ki so bile zasedene.

* * *

Poleg svojega letala ob robu gozda na katerem je razpršila jesen žrjavico krasnih rumenih, rdečih in rjavih barv, je stal mlad poročnik. Mrzlično vžičen si je stiskal ustnice. Vodnik je že sedel ob krmilu. Že trikrat sta bila poletela, da premagata sovražnika, a trikrat jih je obsula svinčena ploha iz strojne puške sovražnega oklopnega letalca. Že trikrat jima je ušel sovražnik, ki je krmaril svoje letalo z nezasišano sigurnostjo in spretnostjo.

„Vrag me vzemi, če ga danes ne uničiva!“ reče poročnik ter preišče vnovič strojno puško pred svojim sedežem. „S polno motorno silo greva nanj — in če drugače ne pojde, se zaletiva vanj, ako naju vzame tudi vrag!“

Vodnik je prikimal in iz oči mu je odseval drzen pogled.

Krasen jesenski dan je bil.

Kakor srebrni prah je ležalo pod modrim nebom. Lepo zeleno je valovila pokrajina Šampanje in gozd je gorel v svitu tisočerih barv. Daleč, prav daleč na zapadu, tam, kjer so se travniki nagibali v dolino, so stali stolpi katedrale v Remu, čudovito fino slikani v brezveternem zraku.

A nikdo se ni divil tej veliki in čisti lepoti. Vsa čutila je prevladal sovražnik, da, še v zadnji celici možgan je tičala misel na vojno in smrt.

Le težko je poročnik ostal miren. Neprestano, kakor da mu je ozka, bleda roka ventil uotranje razburjenosti, je gladil motor in fini bat, ki naj bi danes žrtvoval zadnje svoje moči.

Poleg njega, na sirovo obtesanem razvidu, je stal stotnik letalskega oddelka ter preiskaval z daljnogledom obzorje nad Remom. Smodka mu je visela poževno v ustih.

Dalje.

Velika Britanija je Bolgariji po posredovanju švedskega poslanika v Londonu sporočila, da vlada med Anglijo in Bolgarijo od 15. oktobra od 10. ure zvečer vojno stanje.

Vojno stanje med Francijo in Bolgarijo.

Dne 17. oktobra. Agence Havas javlja uradno: Ker je Bolgarija pričela na strani sovražnikov vojno proti Srbiji, zaveznici Francije, konstatira vlada republike, da obstoja od 16. oktobra od 6. ure zjutraj po krivdi Bolgarije vojno stanje med Bolgarijo in Francijo.

Naše čete napadajo srbske pozicije severno Ralje. — Bolgari so zasedli Muslin, Percin in Babni Zob.

Dne 18. oktobra.

V ozemlju Avale poražene srbske divizije se umikajo na obeh straneh ceste, ki drži proti jugu. Naše čete napadajo sovražne oddelke, ki stojijo še severno Ralje. Tudi v Mačvi smo prisilili sovražnika k umiku. Ob obeh straneh dolnje Morave so pridobile nemške divizije znova na prostoru.

Bolgari so zasedli višine Muslin, Percin in Babinega Zoba. Dalje južno prodirajo čez Krivo (Egri) Palanko.

Nemške čete so osvojile Ml. Cerniče in Boževac.

Dne 18. oktobra.

Na višini južno Belgrada prodirajo naše čete proti Cvetkovem grobu in kraju Vrčin. Južnovzhodno Požarevca smo vzeli Ml. Cerniče in Boževac.

Bolgarska fronta.

Kakor poročajo iz Niša, napadajo Bolgari na 250 km dolgi fronti, ki pričinja v timoški dolini, poteka ob železnici Donava-Pirof ter se bliža črti Niš-Skoplje. Od tam se vrača na staro makedonsko mejo ter sega proti jugu v ozemlje Strumnice.

Ognjeni krst francoskih čet pri Valandovu.

Dne 18. oktobra.

Reuterjev biro javlja iz Aten: Ognjeni krst so francoske čete v Macedoniji prejele pri železniškem mostu med Hudovom in Valandovom, kjer so jih napadli Bolgari. Boj traja še. Bolgarska artiljerija obstreljuje Valandovo, ki se ljuto brani.

Vojna napoved Italije Bolgariji.

Dne 19. oktobra.

„Agenzia Stefani“ javlja: Ker je začela Bolgarija sovražnosti proti Srbiji in združivši se s sovražniki Italije se bori proti njenim zaveznicam, je italijanska vlada na kraljevo povelje razglasila, da obstoji med Italijo in Bolgarijo vojno stanje.

Italijanska pomoč na Balkanu.

Pariški listi znova zagotavljajo, da je pomoč Italije na Balkanu zasigurana.

Preko Londona se javlja da je prvi italijanski transport — 15.000 mož — že na potu, toda ne v Solun temveč pred Dardanele.

Italijani se bodo izkrkali v Dedegaču.

Italija bo najbrž pričela z mornariško akcijo v Egejskem morju ter se bo potem udeležila skupnega podjetja na bolgarski in turški obali. Listi znova zatrjujejo, da je Italija pripravila za Balkan 150.000 mož.

Bolgarsko uradno poročilo o osvojitvi Štipa in Radovišta.

Dne 19. oktobra.

Bolgarske čete so vkorakale v makedonsko mesto Štip ter Radovište.

Pred vojno napovedjo Rusije Bolgariji.

Dne 19. oktobra.

Rusija bo v najkrajšem času napovedala Bolgariji vojno. Najbrž bo pri tej priliki izdal car manifest na bolgarski narod.

Italija se bo udeležila blokade bolgarske egejske obale.

Napoved ruskega generala.

General Visolikin, pobočnik ruskega carja, ki potuje preko Turn-Severina v Srbijo, je v Bukarešti izjavil: Najpozneje v 15 dneh se bodo nahajale naše čete ob bolgarski obali. Prepričani smo, da bo nastop ruskih čet v Bolgariji bolgarsko vlado prisilil, da se bo odrekla nadaljnemu vojevanju (!?)

Naše čete so osvojile včeraj opolnoči Obrenovac ter zasedle skoraj celo Mačvo. — Južno Belgrada so prodrle čez Ripanj.

Dne 19. oktobra.

Napadi zavezniških armad so tudi včeraj povsodi napredovali.

Mačva je večinoma v naši posesti. C. in kr. čete, ki so prekoračile reko na obeh straneh izliva Kolubare so zavzele opolnoči mesto Obrenovac ter višine na jugo-vzhodu.

Iz Belgrada proti jugu prodirajoče zavezniške bojne sile so dospеле pri zasledovanju sovraž-

nika čez Ripanj. Ena avstro-ogrsko kolona je z bajonetom zajurila Cigansko brdo južno Grocke ter je prišla v stik z nemškimi divizijami, ki uspešno prodirajo na obeh straneh dolnje Morave.

V tridnevni bojih za Avalo in za pozicije severo-zapadno Grocke so vjele naše čete 5 srbskih častnikov in 2000 mož.

Bolgari so iztrgali sovražniku prvo utrjeno črto vzhodno Pirota ter so prodrli do okolice Vranje.

Gallwitzove čete so izvojevale nove uspehe. — Bolgari prodirajo proti Zaječaru, Knjaževcu in čez Inovo.

Dne 19. oktobra.

Pri armadni skupini generala feldmaršala von Mackensen je vzela armada generala von Köwesa z avstro-ogrskimi četami mesto Obrenovac.

Armada generala von Gallwitza je izbojevala z desnim krilom kraje zapadno Seon kakor tudi Vodanj in Malo Krsno. Ozemlje višin pri Lučici, kakor tudi južno in vzhodno Boževca do Mislinceva smo iztrgali sovražniku.

Armada generala Bojadžijeva je prodirala dalje proti Zaječaru, Knjaževcu in čez Inovo in proti pirotski kotlini.

Druge bolgarske čete so zavzele Vranje v gorenji moravski dolini ter so dalje južno že prekoračile črto Kriva Palanka-Štip.

Naše čete se bližajo Šabcu. — Bolgari so zavzojevali Sultantepe ter prodirajo proti Kumanovu vjeli 2000 Srbov, ugrabili 12 topov.

Dne 20. oktobra.

V Mačvi prodirajoče avstro-ogrsko čete se bližajo Šabcu.

Pri Ripanju in jugo-vzhodno Grocke smo vrgli sovražnika z močno zasedene višinske pozicije.

Nemške bojne sile so si izvojevale južno Smedereva prehod čez dolnjo Raljo ter so pridobile znova na prostoru jugo-vzhodno Požarevca v smeri na Petrovac.

Bolgari so iztrgali sovražniku močno pozicijo na Sultantepe jugo-zapadno Krive Palanke. Prodirajo proti Kumanovu so vjele 2000 Srbov ter vple-nile 12 topov.

Nemške čete so južno Boževca porazile Srbe.

Dne 20. oktobra.

Avstro-ogrsko čete so prodrle na Šabac. V okolici južno Ripanja se vršijo nadaljni boji. Južno Lučice (Boževca) je sovražnik znova poražen.

Naše čete so zasedle Šabac. Bolgari pred Pirotom in Kumanovem.

Dne 21. oktobra.

Naše čete so vkorakale v Šabac. Ravnina Mačve je očiščena sovražnika.

Armada generala infanterije von Kövessa in na obeh straneh Morave se pomikajoče nemške čete prodirajo v ozki zvezi vedno globlje v srbsko ozemlje. Zapadna skupina a.—o. čet je prodrla na višinah ob Kolubari do ozemlja ob izlivu Turije, vzhodna pa je južno Grocke v boju prekoračila nižino ob Ralji.

Bolgari so med Zaječarom in Knjaževcem dospeli do timoške doline ter so se približali glavnim utrdbam vzhodno Pirota na topovski streljaj. Njihove armade so si predvčerajšnjim izvojevale s prednjimi četami izhod v kumanovsko kotlino in v Vardarsko dolino.

Prodiranje nemških čet ob Moravi.

Dne 21. oktobra.

Zavezniške čete sledijo na celi ronti počasi se umikajočemu sovražniku. Iz močno vtrjene pozicije južno in vzhodno Ripanja so vrženi Srbi v južni smeri. Naše sprednje čete so dosegle Stepojevac—Leskovac—Babo.

Zapadno Morave prodirajo nemške čete čez Selevac in Jaraovce, vzhodno reke čez Vlaškido, Rašanac in pa Ranovac.

Bolgarske čete se borijo pri Negotinu. Dalje južno so dosegle cesto Zaječar—Knjaževac.

Šabac tretjič od naših rok zaseden.

Mesto Šabac ob Savi, glavni kraj srbske Mačve, se nahaja sedaj že tretjič v naši posesti. Prvič so ga zasedle naše čete 14. avgusta 1914., pa so ga kmalu nato zopet opustile. Drugič smo se ga polastili 2. novembra 1914. za časa lanske velike ofenzive. Ostal je v naših rokah do decembra, ko so naši polki Srbijo zopet zapustili. Tretjič je bil Šabac zaseden, kakor poroča uradno poročilo, 20. oktobra.

Strategični cilj zavezniških armad v Srbiji.

Vojaški strokovnjaki konstatirajo popolno vzajemnost avstrijskih, nemških in bolgarskih armad. Zlasti se bolgarska vojska ne sme smatrati kot nekaj posebnega, temveč le kot del balkanske vojne sile centralnih držav, ki je podrejen skupnemu vrhovnemu strategičnemu vodstvu ter ima proste roke le glede svojega taktičnega delovanja. Glavno bojišče nove ogromne ofenzive bo dolina Morave in Nišave, železniški spoj Smederevo—

Sofija, seveda pa morajo biti operacije v teh predelih v neprestanem skladu z dogodki v Podunavlju ter v Sumadiji ter z onimi v Mačvi na eni strani v dolini Timoka in Vlasine na drugi strani. Trdovratni odpor Srbov v belgrajskem okolišu kaže, da se trudi srbsko armadno vodstvo prenesti težišče boja na sporedno fronto. Dosedaj se Srbom to nikakor ni posrečilo; obupali pa še očitno niso, ker se nadejajo, da jim izdatna pomoč entente omogoči izvesti njihove strategične načrte.

Napačno bi bilo soditi, da hočejo naše armade okupirati oziroma podjarmiti celo Srbijo. Njihov cilj je zaenkrat edino ta, doseči čim najhitreje nemoteno zvezo s Turčijo, v katere rokah se nahaja ključ eventualnega uspeha entente. To uvidevajo tudi četverozvezne države in zato njihova ekspedicija na Balkan nikakor ni vprašanje „časti“, kakor sta pravila Viviani in Grey, temveč vprašanje najprimitivnejše samoobrambe. In akoravno se ne sme trditi, da bo na balkanskem bojišču padla odločitev svetovne vojne, je vendar nesporno, da bo zmaga centralnih držav proti Srbiji odzvela ententi zadnje upanje na odločilen uspeh.

Bolgari za nemške vojake.

Sofijski dopisnik „Kölnische Zeitung“ je prejel od uglednih Bolgarov zbirko 20.000 levov za podporo svojcev takih nemških vojakov, ki bodo padli na balkanskem bojišču.

Srbija kliče na pomoč.

Iz Niša poročajo: Tukajšnji krogi izjavljajo, da pomeni vsako nadaljnje zavlačevanje ententine balkanske akcije veliko nesrečo. Ako pripusti četverozveza, da Srbija podleže, potem bo treba pozneje desetkratnega napora predno se ta pogrešek popravi. Ako prispe pomoč pravočasno, potem si je srbski generalni štab uspeha gotov. Treba je 300.000 mož. Že pred dvema mesecema je skušala srbska vlada entento prepričati, da je ves njen trud v Sofiji zaman, ker se je Bolgarija že sporazumela z Avstrijo in Nemčijo. Skušala je pridobiti četverozvezo, da ji takoj pošlje pomoč, toda ententina diplomacija se ni dala prepričati, temveč je verovala besedam lokavih bolgarskih državnikov, ki so vlekli ententine diplomate za nos.

Srbi so zasedli Mirdito.

Srbske čete so skupno s četami Esad paše zasedle Mirdito, albansko ozemlje ob Jadranskem morju med Dračem in Bojano. Glavni kraj Orosi, sedež Prenka Bib Dode, se je udal brez boja.

* * *

Nevarnost ruskega nasilnega prehoda skozi Romunijo.

Dne 20. oktobra.

Dosedaj ruska vlada še ni storila koraka, da bi dobila od Romunije dovoljenje prehoda svojih čet. V Bukarešti smatrajo to že za nekako gotovost, in računajo s tem, da bi tak nasilni prehod, tudi če bi se izvršil pod protestom, spravil Romunijo v najostrejšo nasprotje z osrednjima državama. Kralj Karol je že početkom vojne odklonil, pa bi dal tako privoljenje neoslabljeni Rusiji. Ni misliti, da bi vlada kralja Karola s poraženo Rusijo kako drugače postopala, tudi ako bi jej Rusija obljubila Besarabijo. V ostalem pa je romunska vlada pred nekaterimi meseci izjavila v Petrogradu, da se bo vsakemu kršenju svoje nevtralitete zoperstavila z orožjem.

Splošna mobilizacija v Romuniji?

Angleški diplomatični krogi za gotovo pričakujejo, da bo Romunija v kratkem času odredila splošno mobilizacijo svoje armade.

Romunska pristanišča zaprta.

Romunska vlada je zaprla vsa romunska pristanišča. Ves pomorski promet ob romunski obali je sistiran, nobena romunska ladja ne sme pristanišča zapustiti.

Pritisk četverozveze na Romunijo.

Z dunajskih pol. krogov poročajo: Četverozvezne države silno pritiskajo na Romunijo, da bi izsilile prehod ruske armade preko romunskega teritorija v Bolgarijo.

Vpoklici romunskih rezervistov v Švici.

Romunski konzulati v Švici so dostavili romunskim rezervistom treh letnikov vpoklice pod orožje.

* * *

Grška.

Dne 19. oktobra.

Glasom listov je ministrski predsednik Brati-anu v včerajšnji seji ministrskega sveta naznanil, da je grška vlada uradoma sporočila, da hoče spričo položaja, nastalega vsled napada Bolgarije na Srbijo ostati nevtralna.

Aut — aut.

Dne 19. oktobra.

„Mornigspost“ pozivlja znova v grozečem tonu Grčijo, naj se izjavi ali za zaveznike ali prot

njim. Ako se bo še branila, pravi omenjeni list, stopiti na našo stran potem je dejansko proti nam. V tem slučaju ne preostane brodomu zaveznikov nič drugega nego postopati z Grčijo, kakor s sovražnikom, blokirati obali in polastiti se vseh ladij in otokov. To bi bili edini „logični“ odgovor na to da se Grčija brani pomagati Srbiji

Grški protest proti izkrcavanju ententnih čet v Solunu.

„A Vilag“ ve poročati, da je grška vlada v svoji protestni noti zahtevala takojšnji odhod ententnih čet iz Soluna, ker bi bila sicer primorana te čete razorožiti in internirati.

Grška je Bolgariji znova zatrdila, da ostane v srbsko-bolgarski vojni nevtralna.

Grška in Turčija.

Turška vlada je izročila v Atenah spomenico o položaju Grkov v Mali Aziji ter je obljubila, da bo protigrško agitacijo v svojem ozemlju energično zatrla ter prireditelje protigrških izgedov v Aivaliju in Smirni ostro kaznovala. Tudi dobijo oškodovani Grki primerno odškodnino. Turčija izreka nado, da se bodo grško-turški odnošaji v bodoče prijateljsko razvili.

Venizelosove intrige.

Venizelos se mudi v Atenah, ter živahno konferira z zastopniki četverozveze. Grški krogi ga zelo nezaupljivo gledajo. Podučeni politiki hočejo vedeti, da mu je vlada zaupno namignila, da naj odpotuje, ker bi ga morala sicer s silo odstraniti iz Aten. V francoskih listih izjavlja Venizelos, da želi iz celega srca skorajšnje difinitivno zmago četverozveze. Nikdo ni o tej zmagi bolj prepričan kakor on.

* * *

Ekspedicijska armada na delu.

Dne 19. oktobra.

„Tribuna“ javlja iz Soluna: Do 13. t. m. je bilo izkrcanih samo 35.000 mož. Od tedaj pa so bile izkrcane jako številne čete, ki so moralno in materijelno v izvrstnem stanju in oskrbljene z mnogo artiljerije in z municijo. Neprestano prihajajo nove čete. Znatni oddelki so že v Makedoniji in branijo Vardarsko železnico. Koncentracijska točka zveznih armad bo najbrž Kumanovo, kjer se bo levo krilo dotikalo Srbije in naj oskusi vdreti v Bolgarijo. Vsakodnevnega vojnega sveta zaveznikov v Solunu se udeležujeta vedno tudi ruski in italijanski vojaški ataše v Atenah.

Razburjenje ruskih listov.

Ruski listi so vsled napada Bolgarije na Srbijo skrajno razburjeni. „Birževija Vjedomosti“ pravijo, da so se Bolgari kakor divje zverine vrgli na Srbe. „Novoje Vremja“ imenuje bolgarsko vojsko „armado zavrtnih morilcev“. Podobno pišejo tudi drugi ruski listi, ki se silno jezijo tudi nad postopanjem Romunije in Grške.

Radko Dimitrijevič dezertir.

„Narodni Prava“ izjavljajo, da smatra vojna uprava generala Radka Dimitrijeviča in vse bolgarske rezervne oficirje, ki se niso hoteli vrniti iz Rusije v domovino za dezertirje, ter bo proti njim postopala po vojnem pravu.

Madžarov v Bukarešti.

Bivši bolgarski poslanik v Petrogradu Madžarov, katerega je bolgarska vlada odpustila iz bolgarske državne službe, je došel v Bukarešto.

Italija solidarna z ostalo entento glede Balkana.

Salandra se je vrnil iz glavnega stana v Rim, da sporoči ministrskemu svetu kraljevo odločitev, ki pomenja popolno solidarnost Italije z ostalimi zaveznicami glede dogodkov na Balkanu.

Solun trajno operacijsko oporišče entente.

Iz Soluna poročajo: V pristanišče dospevajo vedno novi transporti angleških in francoskih čet. Francozi so ustanovili svoje lastno pristaniško nadzorstvo in posebno žandarmerijo ter razvili francosko trobojnico. Angleži so najeli v okolici celo vrsto pristav in posestev. Posamezni kontingenti že odhajajo proti Gjevveliju. Vse kaže, da si hočejo zavezniki urediti Solun kot svoje glavno operacijsko oporišče.

Izkrcanje ententnega vojaštva v Solunu.

Od 13. t. m. se tu izkrcavajo velike množice angleškega vojaštva. Srbski prometni minister je prišel v Solun, da bi z generalnim štabom zaveznikov uredil transport angleških in francoskih čet v Srbijo.

Hitri pohodi francoskih in angleških čet v Srbijo.

Kakor še poroča „Tempsu“ iz Aten, se izkrcavajo francoske in angleske čete nepretrgoma v Solunu. Največ je Francozov. Ker železnice ne zadoščajo za transport, bodo poslali večje množine čet po cestah v hitrih pohodih na sever.

Car napoveduje rusko-bolgarsko vojno.

Iz Petrograda javljajo, da je izšel oklic carja, v katerem je rečeno: Naznanjamo vsem svojim zvestim podanikom, da se je izdajstvo Bolgarske na slovanski stvari, ki je bilo pripravljeno že od začetka vojne, a se je zdelo nemogoče, vendar zgodilo. Bolgarske čete so napadle našo zvesto zaveznico, Srbijo, ki krvavi vsled boja z močnejšim sovražnikom. Rusija in velesile, ki so z nami zvezane, so poskušale vlado Ferdinanda Koburžana zadržati od tega usod. koraka. Vresničenje starih prizadevanj bolgarske vlade na priklopljenje Macedonije je bilo Bolgarski zagotovljeno na drug način, primerno interesom Srbije, a tajni računi ter interesi, ki so jih zastopali Nemci in bratomorno sovraštvo proti Srbom, so zmagali. Bolgarija, naša

družica po veri, osvobodjena pred kratkim po bratski ljubezni in krvi ruskega naroda iz turške sužnosti, se je očitno postavila na stran sovražnikov pravoslavne vere, slovanstva in Rusije. Z bolestjo gleda ruski narod izdajstvo Bolgarije. S krvavečim srcem je Rusija vzela v roke meč proti Bolgariji in izroča usodo izdajalcev slovanske stvari pravični kazni božji.

Zbiranje čet pri Odesi.

„Corriere della sera“ poroča iz Bukarešte, da je Rusija zbrala pri Odesi 250.000 mož. Od 20. dalje se je pričelo vkrcaje v Odesi, Hersonu in Jalti. Čete stopijo pod poveljstvom generala Davidova. Izkrcanje se ima baje izvršiti na obali Črnega morja v bližini izliva Donave.

Vojna z Italijo.

Ponesrečeni italijanski napadi na Folgariji in pri Petovlju.

Dne 15. oktobra.

Na tirolski fronti je trajal močni artiljerijski ogenj. Pehotne napade je poskusil sovražnik le na visoki planoti Folgaria, kjer je več italijanskih kompanij proti polnoči navalilo na naše pozicije; bile pa so po kratkem boju prisiljene se umakniti. Takisto se je ponesrečil ponovni v jutranjih urah izvršeni poskus se nam približati. Ob koroški meji in na Primorskem je splošni položaj neizpremenjen. Posamezni odseki teh front se nahajajo pod trajnim sovražnim artiljerijskim ognjem. Neki ob robu planote pri Petovlju prodirajoči italijanski oddelek je bil s protinapadom vržen nazaj ter je imel velike izgube.

Italijani so obnovili napade na Doberdobsko planoto.

Dne 16. oktobra.

Na Tirolskem smo odbili na severnem pobočju Altissima jugovzhodno Rive italijanski napad. V Dolomitih je sovražna artiljerija živahno obstreljevala prostor Corte in Monte Piano.

Na primerski fronti so Italijani obstreljevali s težko artiljerijo posamezne odseke Doberdobske planote. Infanterijski boji se niso vršili.

Dne 17. oktobra.

Po ljuti artiljerijski pripravi so izvršili Italijani dne 17. oktobra zjutraj več infanterijskih napadov proti severozapadnemu odseku Doberdobske planote, ki pa so se vsi razbili ob naših ovirah. Sovražnik je imel velike izgube ter se je umaknil na svoje prejšnje pozicije. V popoldanskih urah obnovljeni napad je ustavila že naša artiljerija. Zvečer in ponoči je poskusila sovražna infanterija še nadaljne sunke, ki so se kakor vsi prejšnji ponesrečili. Napadajoče čete smo cenili na 3—4 infanterijske polke.

Dalje severno v goriškem in tolminskem mostišču so se nahajale naše pozicije čez dan v sovražnem topovskem ognju. Sovražnik je obstreljeval dele tolminskega mostišča s plinovimi bombami. Na Koroškem in Tirolskem mestoma topovski ogenj. Nikakih dogodkov.

Nevarosti za italijansko vzhodno obal.

Prebivalstvo v Anconi, Bari in Brindisi se boji, da bi italijansko vzhodno obal napadle združene čete Nemčije, Avstrije, Turčije in Bolgarije, ko bi odbile srbski in črnogorski odpor in pregnale Italijane iz Albanije. Oblasti iščejo one, ki začno razširjati take vznemirjajoče vesti med ljudstvo, ali pozabljajo, da je oficijozni „Giornale d' Italia“ pred časom pisal o možnosti nenadnega ponočnega napada vzhodne obali z one strani. V Anconi so se dne 6. oktobra širile vesti, da se izkrca fam sovražna eskadra. Isti dan so začeli pa tudi popravljati pristanišče, kar je prebivalstvo smatralo za jako slabo znamenje, češ, da pomorska oblast hoče v zadnjem trenutku napraviti tam najnujnejše utrdbe. Vse zaman, ljudstvo se ni dalo pomiriti. Slično je bilo v Brindisi. Kdor more beži, v notranjost dežele.

Naše čete so pognale na Doberdobsko močne italijanske oddelke nazaj.

Dne 18. oktobra.

Ob soški fronti razvijajo Italijani zopet živahno delavnost. Tudi sinoči je prišlo v severozapadnem odseku Doberdobske planote pri Petovlju do ljutejših bojev. Močna italijanska pehota je znova napadla naše tamkajšnje pozicije, je došla deloma do blizu naših ovir ter je bila konečno s težkimi izgubami pognana nazaj.

Nova italijanska ofenziva.

Zadnje dneve čujemo o ljutejših italijanskih napadih v tolminskem gorovju, kakor tudi ob Doberdobski planoti. Dasi so vsi taki napadi odbiti in sicer kolikor so hujši napadi, toliko hujša je obramba in rezultat vedno isti: Italijani odbiti. Vendar vstrajajo pri svojem napadanju, kakor da bi hoteli na vsak način doseči kak velik uspeh okoli Tolmina, okoli Doberdoba, vrha Sv. Mihaela, še pred nastopom zime. Zadnji časi so za to, ra-

ditega so njihova prizadevanja vedno večja in vojaške pripombe k poročilu generalnega štaba, ki jih priobčujejo graški in dunajski listi, izzvenjavajo v trditve, da Italijani pripravljajo ob pomorski fronti novo ofenzivo, ki ima prinesiti Italijanom uspehe, ob katerih bodo potem mogli živeti bolj mirno po zimi. Kak bo v resnici uspeh nove velike ofenzive, ako res pride do nje, si po dose-danjih dogodkih lahko mislimo že danes.

Italijanska artiljerija ljuto obstreljuje naše pozicije na soški fronti.

Dne 19. oktobra.

Boji na soški fronti so postali obsežnejši.

Včeraj je opoldne začela sovražna artiljerija močno obstreljevati naše pozicije na Krnu, v tolminskem mostišču, pri Kanalu in Playeh ter goriško mostišče in Doberdobsko planoto. Ogenj je trajal z veliko ljutostjo do večernih ur in v posameznih odsekih tudi ponoči. Pod zaščito tega ognja je udarila italijanska pehota na številnih točkah k napadu. Na Krnu, Mrzlem Vrhu in pred pozicijami tolminskega mostišča so se vsi sovražni napadalniki poskusili razbili v ognju naše pehote, naših strojnih pušk in naše artiljerije, ki je prišla sovražnika z boka. Sovražna infanterija je povsodi, kjer je bila navalila, z največjimi izgubami bežala v svoje järke. Mestoma so rajši kričali le „Avanti“ ne da bi zapustili svoja kritja. Takisto so bili odbiti napadi naperjeni proti hribu Sabotinu zapadno Solkana in več močnih sunkov proti pozicijam pri Petovlju, za katere se že nekaj dni vrše krvavi boji. Tudi tu je imela sovražna pehota velike izgube.

Na Koroškem in Tirolskem vlada dalje živahna delavnost sovražne artiljerije.

Novi navalni italijanske pehote na soški fronti ter napadi v tirolskih gorah odbiti.

Dne 20. oktobra.

Močni artiljerijski ogenj na naše pozicije ob soški fronti je trajal tudi včeraj celi dan. Proti Doberdobski visoki planoti je postal v popoldanskih urah še ljutejši. Italijanska pehota nas je napadla v krnskem ozemlju, na Sabotinu, pri Sv. Mihelu in vzhodno Vermeljana, pa je bila povsodi z velikimi izgubami odbita.

Tudi na tirolski fronti je prišlo včeraj do večjih bojev. Pri Tre Sassi in na visoki planoti Folgaria so odbile naše čete po dva napada. V boju pri Tre Sassi je prišlo mestoma do boja na nož, na pest. V Judikariji kjer je sovražnik v zadnjem času takisto razvijal živahnejšo delavnost, so se naše ekspanzirane čete umaknile na glavno odprano črto.

Na Folgariji so naše čete odbile 9 srditih napadov. — Na Primorskem grmijo italijanski topovi z največjo ljutostjo.

Dne 21. oktobra.

Na celi jugozapadni fronti se vršijo boji velikega obsega.

Na Tirolskem so se včeraj številni močni italijanski napadi razbili ob naših trdnih pozicijah. Tako so odbile naše čete na visoki planoti Folgaria v predpretekli noči 6 napadov ter so včeraj čez dan dvakrat zavrnile jurišajočega sovražnika. Enako usodo je imel ravnotam danes ponoči z zelo močnimi silami izvršeni sovražni napad. Tudi v Dolomitih smo zavrnili nove italijanske napade ob Col di Lana, na Monte Sief in pri obmejnem mostu južno Schluderbacha. Sovražnik, ki se v tem ozemlju že cele dneve trudi, ni mogel doseči nikjer nobenega uspeha.

Ob krnskem grebenu smo odbili napad italijanskih alpskih čet zapadno Volajskega jezera.

Na Primorskem je narasel sovražni artiljerijski ogenj do največje ljutosti ter je trajal čez dan proti celi soški fronti. Približevalni poskusi sovražne pehote in tehničnih čet so se razbili v našem infanterijskem in strojnem ognju.

Italijansko posojilo v Ameriki.

Italijanska vlada je naročila pri firmi Lee Higginson, naj ji preskrbi enoletno posojilo v znesku 25 milijonov dolarjev za plačilo naku-pov

in stabiliziranja meničnega kurza. Čuje se, da se bodo obligacije obrestovale po 6°/_o.

Italijanski ministrski svet.

Italijanski ministrski svet je v seji 17. t. m. rešil celo vrsto upravnih vprašanj. Sonnino je poročal podrobno o političnem položaju in med dru-

gimi vprašal tudi, ali se mu še zaupa, nakar so bila vsa njegova poročila soglasno sprejeta. Ministrski svet je odobril vojni davek za one moške, ki niso sposobni za vojno službo in posebni davek za vojne dobavitelje; s temi davki se zvišajo dohodki za 150 milijonov.

ške ladje v švedskih pristaniščih, stoji zdaj v Stockholmu 10, v Lulea pa 20 nemških parnikov.

Kirgizi v vojni.

Reuterjev biro javlja iz Petrograda: Namerala se urediti armada Kirgizev, ki pojdejo po potrebnem izvežbanju na fronto.

Ruska naročila.

Različne severoameriške tovarne so dobile od ruske vlade naročilo izdelati nad tri milijone parov vojaških škornjev, ki jih je oddati tekem šestih mesecev. Tovarne delajo noč in dan.

Rusko-japonska zveza.

„Times“ javlja iz Petrograda: Ministrstvo zunanjih del je dobilo poročilo, da želi Japonska, naj se čimprej končajo priprave za rusko-japonsko zvezo. V kratkem pride visok uradnik ministrstva zunanjih del v posebni misiji na Japonsko.

Japonska municija za Rusijo.

Poročilo lista „Neue Züricher Zeitung“ je sklenila japonska vlada, da bo v prvi vrsti pomagala z municijo Rusiji. V ta namen je baje najela 100 podjetij s 100.000 delavci, vrh tega pa hoče ustanoviti državno municijsko tovarno.

Sazonov.

Ruski minister zunanjih del, Sazonov, je v glavnem stanu podal carju svojo demisijo. Liberalne stranke kandidirajo za zunanje ministrstvo voditelja kadetov Miljukova, a je malo upanja, da bi zmagali. Nacionalisti kandidirajo Čarikova, drugi zopet Izvolsega. Največ upanja ima na dvoru priljubljeni Giers.

Vojna z Rusijo.

Ljuti boji pri Dvinsku.

Dne 15. oktobra.

Armadno skupino generala feldmaršala von Hindenburga so jugo-zapadno in južno Dvinska Rusi včeraj ponovno večkrat napadli. Južno črte Dvinsk-Novo Aleksandrovsk, so bili z izredno težkimi izgubami odbiti. Takisto sta se ponesrečila dva napada severo-vzhodno Vestolova. Pri enem navalu se je Rusom tu posrečilo, vdreti v naše pozicije en bataljon na široko. Protinapad se vrši.

Eden naših zrakoplovov je izdatno bombardiral kolodvor Misk, kjer se baš sedaj vkrcava mnogo čet. Opaziti je bilo 5 težkih eksplozij in velik požar.

Ponovni ruski navali zapadno Dvinska in pri Smorgonu odbiti.

Dne 10. oktobra.

Ruski naval zapadno Dvinska se je ponesrečil. Severo-vzhodno Veselova zmo z našim artiljerijskim ognjem zadušili dva napada v kali. Nove popoldan in ponoči v tej okolici izvršene napade smo odbili. Pri tem smo vjeli 1 častnika, 444 mož in ugrabili 1 strojno puško. Tudi severo-vzhodno in južno Smorgona so Rusi večkrat napadli. Bili so povsodi odbiti.

Ob dolenjem Stiru so zavzele naše čete več ruskih pozicij.

Dne 16. oktobra.

V ozemlju dolenjega Stira se boreče c. in kr. čete so vrgle sovražnika 20 km severno Rafalovke znova iz več žilavo branjenih pozicij, protinapade pa so odbile.

Nemci so porazili Ruse vzhodno Mitave.

Dne 17. oktobra.

Vzhodno Mitave so vrgle naše čete sovražnika iz njegovih pozicij. Severno in severo-vzhodno od Gross Eckau smo potisnili Ruse čez Miso nazaj. Pustili so 6 častnikov in 1000 mož kot vjetnike v naših rokah. Pred Dvinskom smo odbili močne ruske napade. Rusi so pri tem izgubili 4 častnike in 440 mož kot vjetnike. Takisto so bili odbiti južno Smorgona ruski sunki deloma v bližinskem boju.

Odbiti ruski napadi ob Korminu.

Dne 17. oktobra.

Ob potoku Kormin smo odbili močne ruske napade. Sicer na severo-vzhodu ničesar novega.

Ljuti ruski navali ob Korminu in dolenjem Stiru odbiti.

Dne 18. oktobra.

V vzhodni Galiciji ob Ikvi in v ozemlju volinjskih trdnjav tudi včeraj ni bilo nobenih posebnih dogodkov. Ob potoku Korminu in ob dolenjem Stiru je izvršil sovražnik vrsto ljutih napadov. Pri Kulikovcah, Novih Sjelskih in Rafalovki se boj še vrši. Na vseh ostalih točkah je bil sovražnik že sinoči krvavo zavržen. Njegove izgube so velike. Ob Korminu se je umaknil z bojišča v popolnem razkroju, pustivši puške in kose opreme. Tudi ob gorenji Ščari stoječe c. in kr. bojne sile so odbile ruski sunek.

Nemški napadi južno Rige dobro napredujejo.

Dne 18. oktobra.

Napadi armadne skupine generala feldmaršala von Hindenburga južno Rige so dobro napredovali. Dva častnika in 280 mož je prišlo v naše ujetništvo. Ruski napadi zapadno Jakobštata so bili zavrženi. Zapadno lluksta smo se polastili v frontni širini približno 3 km sovražne postojanke. Dalje južno do okolice Smorgona je bilo več z močnimi silami pričetih ruskih sunkov odbitih z močnimi izgubami za sovražnika, vjeli smo 2 častnika in 175 mož.

Ruski napadi na obeh straneh železnice Ljahoviči-Paranoviči se je razbil 400 metrov pred pozicijami armadne skupine generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega v ognju.

Ljuti ruski navali ob Stiru so se končali povečini s porazom ruskih čet.

Dne 19. oktobra.

Rusi so včeraj nadaljevali svoje napade v močvirnatem in gozdnem ozemlju dolenjega Stira. Pri vasi Boguslavka, ki leži severo-zapadno Derazna je sovražnik trikrat zamanj jurišal pozicijo neke naše honvedske divizije. Bil je z ognjem in v bližinskem boju pognan v beg ter je pustil 3 častnike, čez 500 mož in 2 strojni puški v

naših rokah. Tudi neko čez Kulikovice prodirajočo rusko divizijo smo pregnali zopet na vzhodni breg. V okolici Čartorijska je došel sovražnik na nekaterih točkah na zapadni breg Stira. Tam se boj še vrši. Severno Rafalovke so nas Rusi takisto z močnimi silami napadli. Bili so odbiti, pri čemer smo vjeli 100 mož.

Nemci so dospeli južno Rige do reke Dvine.

Dne 19. oktobra.

Armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga je južno Rige zajurila več ruskih pozicij in dospela do Dvine vzhodno Berkovic. Vjela je enega častnika in 240 mož, vplenila 2 strojni puški. Ruski napad severno-zapadno Jakobštata je bil zavržen. V kraju Smolvi je jedno naših bojnih letal sestrelilo na tla francoski dvokrovnik katerega je vodil neki ruski štabni stotnik in ki je bil oborožen z angleško strojno puško.

Boji pri Kolkah. — Ob Putilovki je oddelek naše pehete vplnil ruski oklopni vlak.

Dne 20. oktobra.

V okolici Kolkov so se boji tudi včeraj nadaljevali, ne da bi se splošni položaj spremenil.

Ob Putilovki je neka izvidna skupina pešpolka št. 49. vplenila pri demoliranju ruskega oklopnega vlaka, katerega lokomotivo je par korakov pred našo pozicijo zadela granata, 2 strojni puški, mnogo japonskega strelnega orožja ter mnogo municije in vojnega materijala.

Nemški uspeh pri Mitavi.

Dne 20. oktobra.

Severo-vzhodno in severo-zapadno Mitave je armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga še bolj napredovala. Zavzela je več sovražnih pozicij.

Černovice-Lvov.

Dne 20. oktobra.

Romunski list „Aetiumea“ z dne 13. t. m. pravi, da je v „Epoci“ priobčena vest o zopetnem zavzetju Černovic, resnična, če prav še ni noben ruski komunike tega uspeha razglasil. Isti list poroča, da je Lvov že izpraznjen in ga bodo Rusi kmalu zopet zavojevali. — Obe vesti sta popolnoma neresnični in sta ravno tako drzni, kakor onemogel poskus četverozvezi naklonjenega bukarškega časopisja, omajati vedno naraščajoče prepričanje o vojaški premoči centralnih držav. Če bi bile te senzacijske reči le količkaj utemeljene, bi Rusi spričo sedanjega vojaškega in političnega položaja četverozveze gotovo ne odlašali in bi take uspehe raztrobili po vsem svetu.

Ljuti boji ob Čartorijsku in Kulikovcah.

Dne 21. oktobra.

Zapadno in jugozapadno Čartorijska so se tudi včeraj ves dan vršili ljuti boji. Jugovzhodno Kulikovic so odbile avstro-ogrske in nemške čete močne ruske napade. V včerajšnjih bojih ob Stiru smo vjeli 1300 sovražnikov in ugrabili 3 strojne puške. Pri Novem Aleksinju smo danes zjutraj preprečili sovražni sunek. Sicer nič novega.

Hindenburgove čete so zasedle breg Dvine od Borkovic do Bersemünde.

Dne 21. oktobra.

Severnovzhodno Mitave je armadna skupina generala feldmaršala von Hindenburga pridobila obrežje Dvine od Borkovic do Bersemünde. Dosedanji plen tamkajšnjih bojev znaša skupno 1725 vjetnikov in 6 strojnih pušk.

Armadna skupina generala feldmaršala von Linsingena.

Ob Stiru pri Čartorijsku so krajevni boji postali obsežnejši. Pred znatno premočjo se je moral del jedne tam se bojujoče nemške divizije umakniti v zadaj ležeča kritja, pri čemer smo izgubili nekaj do zadnjega trenutka v svoji poziciji vztrajajočih topov. Pripravlja se protinapad.

Potopljene nemške ladje.

„Berlinske Tidende“ javljajo, da je bilo v Baltičkem morju zopet potopljenih več nemških ladij. Kapitan nemškega parnika „Adler“ javlja, da so samo v petek zvečer vsled napadov angleških podmorskih čolnov eksplodirali trije nemški parniki. Na kako zamenjavo s parniki, katerih potopljene se je že prej javilo, ne gre misliti, kajti oni so bili torpedirani opoldne, ti pa, ki jih je videl „Adler“, zvečer. Vsled naročila naj ostanejo nem-

Nemško-francosko-angleška vojna.

Uspehi nemških čet pri Vermelles in v Champagni.

Dne 15. oktobra.

Severo-vzhodno in vzhodno od Vermelles so Angleži zopet vrženi iz naših pozicij. Le ob zapadnem robu, takozvanem „Kiesgrube“, so se mogli v malem kosu jarka še držati. V Champagni so saksonske čete vzhodno Auberive izpraznile neko francosko gnezdo, ki se je od velikega napada sem še držalo v naši poziciji. Pri tem so vjele 5 častnikov in 300 mož ter ugrabile več strojnih pušk. V noči od 13. na 14. oktober je neki naš zrakoplov bombardiral za vršeeče se operacije vojaško važna kolodvora Chalons in Vitry le François.

Boji pri Vermelles, Rochincourt in na Hartmannsweilerkopfu.

Dne 16. oktobra.

Odbili smo sovražni napad na pozicije severozapadno od Vermelles.

V Champagni je ostalo pri izčiščenju francoskega gnezda vzhodno od Auberive po brezuspešnih sovražnih protinapadih v celem 11 častnikov, 600 mož, 3 strojne puške in 1 metalec min v rokah Saksoncev. Manjši delni napadi na naše pozicije severozapadno od Souain in severno od Le Mesnil, pri katerih je sovražnik izdatno vporabljal plinove granate, so se ponesrečili. Poskus Francozov zopet osvojiti 8. oktobra južno od Leintry jim iztrgane pozicije, katerih zopetno zavzetje so že 10. oktobra ob 4. uri popoldne uradno javili, se je popolnoma izjalovil. Bili so odbiti z znatnimi izgubami, 3 častniki in 40 mož je bilo vjetih.

Napad, ki smo ga izvršili, da zboljšamo svoje pozicije na Hartmannsweilerkopfu je imel popolen uspeh. Poleg velikih krvavih izgub je izgubil sovražnik 5 častnikov, 226 mož kot vjetnike ter 1 revolverski top, 6 strojnih pušk ter 3 metalce min. Sovražne napade na Schratzmännle smo preprečili.

Dne 17. oktobra.

Sovražni napadi z ročnimi granatami okoli Vermellesa in Rochincourta so bili brezuspešni.

Zapadno pobočje Hartmannsweilerkopfa smo po načrtu in ne da bi nas bil sovražnik motil, danes ponoči zopet izpraznili, ko smo sovražne jarke temeljito uničili. Pri Saint Soupletu severozapadno Souaina je strmoglavil poročnik Bölke v zračnem boju neko francosko letalo, s tem v kratkem času svoje peto sovražno letalo, da je padlo na tla.

Dne 18. oktobra:

Proti sovražni poziciji najbolj eksponirano utrdbo severovzhodno od Vermelles so napadli Angleži ponovno z močnimi silami. Vsi napadi so se izjalovili z jako težkimi izgubami za sovražnika. Vtrdba je ostala trdno v naši posesti.

Napadalne poskuse Francozov pri Tahure smo z ognjem zadržali. Nov sovražni sunek v svrhu zopetnega zavzetja izgubljene pozicije južno Laintraya je ostal brezuspešen, stal pa je Francoze razven močnih krvavih izgub tri častnike, 12 podčastnikov in 73 lovcev, katere smo vjeli.

Ob Schratzmännle ni mogel sovražnik v napadu kljub uporabi ogromne množice municije pridobiti zopet niti pedi zemlje. Nemška zračna brodograjska so napadla včeraj trdnjavo Belfort, pregnala sovražne letalce in obmejala trdnjavo z osemdesetimi bombami, vsled česar so nastali požari.

Zepelini nad Londonom.

Angleški vojni urad razglša dne 15. oktobra: Brodograjske sovražne letalce je zadnjo noč obiskalo vzhodne grofije in en del londonskega okraja ter metalo bombe. Naši branilni topovi so streljali. Kakor se je videlo, se je ena sračna ladja nagnila na stran in šla navzdol. Dvignilo se je pet naših letal, a zaradi neugodnih zračnih razmer je le eno našlo eno zračno ladjo, ki je izginila v megli. Nekaj hiš je bilo poškodovanih. Nastalo je več požarov, a resne škode na militarističnih stavbah ni bilo. Vsi požari so se hitro pogasili. Z že naznanjenimi žrtvami jih je vseh skupaj: 27 civilnih moških mrtvih, 65 ranjenih, 9 žensk je mrtvih, 30 je ranjenih, 5 otrok je mrtvih, 7 ranjenih. Izmed teh je bilo v londonskem okraju ubitih 32, ranjenih pa 95.

Grey.

Angleški kralj je 15. oktobra sprejel ministra Greya v avdijenci in je glasom verodostojnih poročil Grey podal demisijo. Kralj se še ni odločil.

Nemški uspeh v Champagni.

Dne 20. oktobra.

Pri nekem izvidnem sunku severovzhodno Prunay v Champagni smo vjeli 4 častnike in 364 mož ter vplenili 3 strojne puške, 3 metalce min in mnogo orodja.

Pri Middelkerke je bilo sestreljeno angleško letalo. Letalci so vjeti.

„Times“ proti mirovnim vestem.

„Times“ piše: Neki korespondent, ki se je ravno vrnil iz Nemčije in Avstrije, nam pripoveduje, da se v Berlinu verjame nekemu čudovitemu pripovedovanju. Kakor se nam zagotavlja, izjavljajo osebe v visokih službah opetovano, da so člani angleške vlade z gotovimi osebami v Londonu razpravljale o miru. Člani angleške vlade bi bili podali dotične predloge. To se v visokih krogih v Berlinu ne le pripoveduje, ampak tudi verjame. Za one, ki poznajo na Angleškem sedanje razpoloženje prebivalstva, je to pripovedovanje preveč komično, da bi je kdo zavračal. Nikdo ne verjame, da bi se udeleževal kak član angleške vlade ali kak Anglež na odgovornem mestu takih-le razprav. Ako pa visoki krogi v Nemčiji res sami sebe tako varajo, ni mogoče tega tako hitro in tako temeljito odpraviti. Mi povemo Nemcem, da bi srd razjarjenega prebivalstva vsakega takega za vedno pregnal z vodilnega mesta. Vse est te vrste so popolnoma brez vsake podlage.

Francoski minister zunanjih del.

Minister Delcassé, ki je odstopil, še nima naslednika. Poroča se, da pride na njegovo mesto Leon Bourgeois, a potrjena ta vest še ni. Leon Bourgeois je že 64 let star. Leta 1912. ga je večina senata in parlamenta hotela izvoliti za predsednika francoske republike, a on je to odklonil in je sam predlagal izvolitev sedanjega predsednika Poincaréja. Bourgeois je bil od leta 1887. opetovano minister in v letu 1906., ko je bila znamenita konferenca v Algecirasu, je bil minister zunanjih del.

Obsojeni Belgijci.

Vojno sodišče v Bruselju je obsodilo pet oseb na smrt, štiri na dosmrtno ječo, osem na 15 let, eno na deset let in 17 na dve do osem let ječe. Osem obtožencev je bilo oproščenih. En Belgijec in ena Angležinja sta že usmrčena. Na smrt obsojene osebe so po lastnem priznanju spravljale angleške in francoske oficirje in vojake ter za vojaško službo sposobne Francoze in Belgičane na Nizozemsko, da bi se lahko pridružili sovražnim armadam.

Boj na morju.

Poštni parnik „Evgen Pereira“ je 16. t. m. v Marseille pripeljal rešence s poštnega parnika „Admiral Hamilton“, ki ga je nemški podmorski čoln pred kratkim potopil v Sredozemskem morju. 50 ljudi se je potopilo, 40 jih je bilo ranjenih.

Hamburška parnika „Pernambuco“ in „Söderham“ sta bila od angleških podmorskih čolnov blizu Häfringeja torpedirana. „Pernambuco“ je peljal železno rudo na Nemško. Nastavili so ga trije angleški podmorski čolni. Moštvo je moralo stopiti v čolne. Parnik je obsegal 8000 ton. „Söderham“ je peljal les na Nemško in je obsegal 1197 ton.

Opozarjamo na

„Brambni ščit“ v Kranju!

Turčija proti štirizvezi.

Boj za Carigrad.

Dne 16. oktobra.

Ob kavkaški fronti pri Keuteku smo Ruse, ki so hoteli naše pozicije presenetiti, nazaj vrgli in jim prizadejati velike izgube. Na dardanelski fronti ni bilo razen nekaj streljanja nič pomembnega. Pri Sedil Bahru je mina, ki smo jo v smeri Kerevisdere razstrelili, uničila sovražno delavnico. Z drugih front nič novega.

Dne 19. oktobra.

V noči od 17. na 18. oktobra so napadli naši izvidni oddelki sovražne izvidne oddelke, jih pogнали do jarkov njihovo glavne črte nazaj ter so jim prizadejale težke izgube. Pri Ari Burnu in Sedil Bahru streljanje in bombardiranje. Na ostalih frontah ničesar bistvenega.

Angleške izgube ob Dardanelah.

V poslanski zbornici je državni tajnik Tenant povedal, da so Angleži ob Dardanelah do 9. t. m. izgubili 4200 oficirjev in 92.699 mož. Zadnja lista izgub navaja 165 oficirjev in 2850 mož.

Ruski poraz v Kavkazu.

O ruskem poskusu napada na kavkaško fronto poročajo iz Erzeruma: Rusi so v gosti megli napadli turško središče na severu reke Araks, a so bili s hudim ognjem strelnih pušk in z bombami takoj odbiti in so zapustili mnogo mrtvih in ranjenih ter polno orožja in drugega materijala. Tudi na drugi točki fronte na naše desno krilo je z velikimi silami poskušala napasti ruska kavalerija, a je bila nazaj vržena. Neka ruska patrolja je izgubila več mrtvih in ranjenih ter nekaj vjetnikov. Ker se Rusi boje turškega napada, utrjujejo hitro svoje pozicije. Ruski vojaki prihajajo k turškim prednjim stražam in jih prosijo kruha in tobaka. Dva ruska oficirja sta prišla k turškim oficirjem in jih vprašala za najnovejše novice. Ko so izvedeli za zmago Bolgarov in za neuspehe angleško-francoske ofenzive na zapadu, so bili jako potrti. Na naši fronti se je že začela zima.

Belgrad.

General Rade Gerba je napisal v vojaški prilogi dunajskega „Fremdenblatta“ jako zanimivo črtico o zgodovini srbske prestolice, ki se nahaja sedaj v posesti naših zmagovitih armad.

Belgrad, srbsko Beograd, turško Bilgrad ali Darol Dzihad (Madžari so mu dali tudi svoje ime: Nándor-fehervár = Belgrad) je igral že v keltiških časih važno vlogo. Keltiški „Scordisci“ so zgradili tu okrog leta 400 po Kristusu svoje utrdbe in v rimljanskih časih je tvorilo mesto Singidunum važno trgovsko in vojaško križišče. Pri razdelitvi rimskega imperija je prišel Belgrad pod iztočno (carigradsko) cesarstvo. Singidunum so uničili Avari, ostal pa je zopet iz ruševin in pepela in že za časa prvih bolgarskih pohodov v savsko ozemlje se je dvigalo novo mesto „Bjoli grad“ na razvalinah rimskega Singiduna. V srednjem veku je dobil za nekaj časa tudi latinsko ime Allea Bulgarorum, kmalu pa se je polatinilo prvo slovansko ime Belgrad v Belogradum. Nemci so ga za časa svojih vojn s Turčijo nazivali tudi Griechisch-Weissenburg.

Zgodovina srednjeveškega Belgrada je zelo burna. Madžari, Grki, Bolgari, Srbi so mu bili zapored gospodarji. Po Kosovski nesreči (leta 1395.) je prenesel despot Stjepan Lazarević prestolnico srbskega carstva iz Kruševca v Belgrad. Leta 1425. se polasti trdnjave ogrski kralj Sigismund in leta 1456. pride pod ozidjem Belgrada do prve veliko bitke med sultanom Mohamedom II. in ogrskim Hunyadom. Turki so bili krvavo poraženi in nad 60 let je tvoril nato Belgrad zadnjo in najtrdnjavo trdnjavo krščanstva proti „dušmaninu“. Pa tudi Belgradu je skoraj odbila zadnja ura. Po leti 1521. se je dvignil sultan Suleiman II. z ogromno vojsko in 300 topovi iz Carigrada. Polovica turške armade je obkolila Belgrad in po nešteti juriših je padla slavna trdnjava dne 29. avgusta 1521. v turške roke. Kar je posadke ostalo, so Turki deloma razsekali na kosce, deloma prodali v suženjstvo. Do leta 1688. so bili Turki neomejeni gospodarji Belgrada, v katerem je prebival sultanov namestnik. Leta 1688. pa je prvič navalila nanj cesarska vojska pod bavarškim kurfürstom Maksimilianom ter ga osvojila, toda že leta 1690. ga je zopet zavzel veliki vezir Ahmed Cuprilič (Köprili). Leta 1717. so naskočile slavne čete princa Evgena Savojskega belgrajsko trdnjavo in poražena Turčija je morala v požarevačkem miru leta 1718. odstopiti Belgrad Avstriji. 18 let je v njem gospodovala cesarska posadka. Po smrti princa Evgena (1736.) pa je prišlo do novega boja s Turčijo in po porazu generala Wallisa pri Grocki se je na belgrajski trdnjavi zopet zablščal polumesec (1839.). Se enkrat so ga osvojile avstrijske čete pod generalom Lavdonom leta 1789., pa že leta 1791. ga je cesar Leopold moral zopet izročiti Turčiji. Od leta 1801. so gospodovali nad Bel-

gradom okrutni turški valiji, katerih strahovlada je izzvala srbske upore pod Karagjorgjem in Milošem Obrenovićem. V krvavi borbi si je srbski narod izvojeval avtonomijo, turška posadka pa je ostala v Belgradu še do leta 1867., ko je knez Mihajlo proglasil Srbijo za neodvisno kneževino in je Turčija na pritisk evropske diplomacije odpoklicala zadnje reprezentante svoje suverenosti — garnizijo iz Belgrada. Od leta 1881. je Srbija kraljevina in Belgrad je postal kraljevsko mesto.

Nekdaj malo mesto povsem turškega izgleda se je v zadnjih dvajsetletjih silno razvilo. Saj ima veliko trgovinsko in strateško važnost. Zavarovan na eni strani od Save in Donave z druge strani pa po višinah Topčider, Vračar in in Avala, leži Belgrad na oni točki, kjer prestopa velika mednarodna cesta iz zapadne Evrope mejo Orienta in kjer se križa ta cesta z ono, ki prihaja od Egejskega morja. Še leta 1854. je štel Belgrad le 16.733 prebivalcev, leta 1880. že 26.615, leta 1900. je imel 70.000, leta 1905. 79.110, leta 1910. 90.000, leta 1914. že daleč nad 100.000 prebivalcev. Na turške čase spominja le še tkzv. turška kvart, doli ob bregu reke. Ostalo mesto je povsem moderno, z električno razsvetljavo, električnim tramvajem, asfaltiranimi ulicami, visokimi palačami, krasnimi nasadi in spada vsled svoje krasne lege pač med najlepša mesta Evrope.

Dne 7. novembra se začno zabijati žebli v

„Brambni ščit“ v Kranju!

DNEVNE VESTI.

Cesar za bolgarski Rdeči križ. Na Dunaju se je konstituiral avstrijski pomožni odbor za bolgarski Rdeči križ. Cesar je dovolil, da prevzame nadvojvoda Franc Salvator protektorat nad tem odborom ter je sam podaril prvi prispevek 25.000 kron.

Odlična pohvala našega 17. pešpolka. Deželni predsednik baron Schwarz je prejel naslednje pismo: Vaša ekscelenca! Vaša ekscelenca ste bili že enkrat tako dobri in ste s proslavo omenili bravurozno hrabrost meni podrejenih vrljih Kranjcev. Polagam torej važnost na to, sporočiti V. E., kot vrhovnemu načelniku kranjske dežele, zadnje pohvalno priznanje našega zbornega poveljnika, ki jasno dokazuje, da se 17. polk, hrabri sinovi Kranjske povsodi in v vsakem položaju junaško bijejo, nikdar ne omahnejo in se nikdar ne umaknejo. Tako bo tudi ostalo do slavnega in zmagovitega konca! Blagovolite prejeti V. E. pozdrave polka in izraz najodličnejšega spoštovanja od udanega podpolkovnika Ventour m. p., t. č. polk. poveljnika. Na bojišču 2. oktobra 1915. Povelje zapovednika skupine. Bivališče, 19. septembra. 1915. C. in kr. pp. št. 17 odhaja na višje povelje iz zaveze skupine. Nad en mesec se je nahajal ta hrabri polk pod mojim poveljstvom; v tem času je v Ivanjski pentlji preprečil vsak sovražnikov poskus se približati našim pozicijam ter je tvoril dne 1. in 2. septembra jedro napadalne skupine, ki je imela trdno voljo vreči sovražnika iz njegovih utrjenih pozicij severno Zaleszczykov. Ko se je pozneje sovražnik umaknil ter je prišel polk na Seret, je to reko pri Muskarovu junaško forsiral, sovražnika porazil ter pridobljeni teren držal proti vsakemu napadu. V obmostni poziciji Zyrawka—Bedrykowce—Hluske je bil polk postavljen na najopasnejše mesto, kjer je vedno odbil naval mnogo močnejših sil. Za odlično delovanje, ki sem je zgoraj kratko očrtal, izrekam polku v imenu Najvišje službe svoje priznanje ter želim, da bi polk pod vodstvom svojega preizkušnega polkovnega zapovednika v novi zavezi si vedno priboril take uspehe, kakor tu, in da bi mu bilo usojeno se bojevati tudi nadalje hrabro in zmagovito v dobrobit celote in v lastno slavo. Henriquez m. p., fml.

Novi grb. Ustavnopravno je Ogrska že od leta 1867. samostojna kraljevina. Temu primerno se rabijo na Ogrskem imenovanja: „kraljevska ogrska državna železnica“, „kraljevski ogrski državni uradnik“, „kraljevski ogrski minister“. Zdaj so „v državni zboru zastopane kraljevine in dežele“ dobile skudno ime „cesarstvo avstrijsko“. Z ozirom na to zahteva neki dunajski list, naj se pri nas vpelje namesto imenovanja „c. kr.“ imenovanje „ces. avstr. železnice“, „ces. avst. minister“ i. t. d.

Brambni ščit v Kranju. Po zgledu drugih krajev je naročila tudi mestna občina v Kranju brambni ščit. Dne 7. novembra se bodo začeli zabijati žebli v brambni ščit s primerno slavnostjo. Vspored slavnosti in podrobnosti o ščitu objavimo prihodnjič. Zaenkrat le opozarjamo, da se bo porabil denar, ki se bo dobil za prodane in zabite žebelje v prid vdov in sirot padlih vojakov. Mestna občina Kranj je sklenila v svoji zadnji seji, da zabije žebelj za 100 K.

Kranjskim industrijalcem, obrtnikom in trgovcem! Brezprimerni uspeh zadnjega nemškega vojnega posojila ne sme vzbujati le občudovanja.

Vsakemu avstrijskemu patriotu bodi marveč mogoča vzpodbuda, da se z vso pripravljenostjo in čim izdatnejše udeležijo podpisovanja našega lastnega tretjega vojnega posojila. Za krepko nadaljevanje in za zinagovito dokončanje usiljene vojske je odločilnega pomena, da damo sedaj naši državi v obilju na razpolago denarna sredstva, potrebna za vojskovanje. V ta namen, da se izkoristijo veliki uspehi, katere so naše vrle armade s svojo brezprimerno hrabrostjo že dosegle, ter v svrhu, da dobojujemo vojsko srečno in dosežemo trajen, neoviran gospodarski razvoj omogočujoč mir, je treba v sedanjem usodepolnem času napeti naše gospodarske sile vsestransko. Živahno udeleževanje subskripcije tretjega vojnega posojila naj izpriča zmagovitim našim armadam našo zahvalo za njih sijajne čine. Sveta patrijotična dolžnost je, da vsakdo bo svojih najboljših močeh pripomore do imponantnega uspeha tretjega vojnega posojila, ki naj nadkrili krasne rezultate predidućih dveh posojil. Preizkušen patriotizem in neomajna lojalnost narekata zlasti gospodarskim krogom v naši deželi krepko sodelovanje ob podpisovanju tretjega vojnega posojila. Ljubljani domovini treba v viharnem času dati na razpolago drage volje denarna sredstva, katera so potrebna za srečno dovršitev orjaške borbe. Sedanje vojne posojilo naj ima tak uspeh, da dobi država za kar možno dolgo dobo denarna sredstva. Podpisovalni pogoji so jako ugodni in omogočajo tudi gospodarsko šibkejšim udeležbo. Vojno posojilo nudi po svojih ugodnih pogojih izvrstno in dobičkanosno denarno naložbo. Sedaj, ko država po sijajnih uspehih na bojnem polju vabi na subskripcijo tretjega vojnega posojila, se hočemo odzvati vabilu z vso svojo gospodarsko močjo ter po svojih najboljših močeh pripomoči do tega, da bo naša staroslavna monarhija po sijajnem uspehu tretjega vojnega posojila tudi finančno kolikor moč enako vredna vrstnica naše mogočne zaveznice. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko se obrača zlasti do industrijalcev, trgovcev in obrtnikov v deželi Kranjski ter jih nujno poziva in vabi, da se kar najčastnejše in najizdatnejše udeležijo tretjega vojnega posojila. Trgovska in obrtniška zbornica je trdno prepričana, da store naši domači produktivni krogi svojo patrijotično dolžnost v polni meri sedaj, ko gre izpričati neoslabljeno denarno moč naše monarhije.

Nezgoda. Minoli pondeljek zvečer je na tukajšnjem kolodvoru voz tržiškega vlaka zadel v kranjski poštni voz, ki je tamkaj poslujočega pismonošo Leopolda Blaznika pritisnil ob železnični poštini voz. Blaznik je bil težko poškodovan in so ga morali prepeljati domov.

Požar v Lescah. V petek ponoči je začel goret pod streho gospodarskega poslopja znane gostilničarke in posestnice gospe Frančiške Wucherer. Ogenj se je razširil in napravil 40.000 kron škoda.

Gimnazija v Kranju. Cesarja Franca Jožefa gimnazija v Kranju šteje v šolskem letu 1915/16 272 rednih učencev in 23 privatistinj. Učenci in privatistinj se takole razdele na posamezne razrede: I. 56 učencev, 6 privatistinj; II. 42 učencev; III. 39 učencev, 6 privatistinj; IV. 52 učencev, 8

privatistinj; V. 25 učencev, 1 privatistinja; VI. 33 učencev, 1 privatistinja; VII. 14 učencev, 1 privatistinja; VIII. 11 učencev. Učiteljski zbor ima z ravnateljem vred 10 stalnih učnih moči in 2 suplenta. Od vojakov so se vrnili: četovodja Anton Detela, enoletni prostovoljec dr. Simon Dolar, narednik Jožef Malnar in desetnik Vincenc Marinko. Vojaško službo opravljajo izmed učiteljev: nadporočnik dr. Karel Capuder, narednik Franc Komatar, enoletni prostovoljec Jožef Marn in nadporočnik Anton Zupan. — Gimnazija je nastanjena v tehle prostorih: Mestna zasebna bolnica na Pungrtu (III. V. in VI. razred, konferenčna soba in sobe za učila), Ljudski dom (IV. VII. in VIII. razred), Čitalniška dvorana v hiši gospe Mar. Mayer (I. in II. razred.)

Matura v Kranju. Dne 21. t. m. se je vršila na cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju ustmena zrelostna skušnja v podaljšanem jesenskem terminu. K skušnji se je prijavil gospod bogoslovec Janez Kruh in jo napravil z ugodnim uspehom. Izpraševalni komisiji je predsedoval deželni šolski nadzornik in šolski svetnik gospod dr. Janko Bežjak.

Iz ljudskošolske službe. V Dražgošah je nastavljena za supletinjo učiteljska kandidatinja Valentina Tepina, ker je odšel učitelj Ivan Štupica v črnovojniško službo. Za provizorično učiteljico v Preski je imenovana Marija Rupar, ki je službovala na Viču.

Olajšava hišnim in zemljiškim posestnikom pri podpisovanju vojnega posojila. Izšla je naredba, ki odpravlja pristojbine pri najetu hipotekarnih posojil, a le tistim, ki za dotično svoto podpišejo vojno posojilo. Poštna hranilnica je ustvarila posebno organizacijo, ki preskrbuje hišnim in zemljiškim posestnikom hipotekarna posojila po ugodnih pogojih za povračilo oziroma amortizacijo in primerno nizki obrestni meri.

Vojna olajšava kmetovalcem. C. kr. vojno ministrstvo je sporazumno s poljedelskim ministrstvom dovolilo, da se smejo kmetovalci, ki imajo nad 25 repov živine, oprostiti črnovojniške službe, če so edina moška moč v hiši in če pripadajo rojstnim letnikom 1865—1872. Prošnje je vlagati na c. kr. domobransko ministrstvo-potom politične oblasti in potom poljedelskega ministrstva.

Oddaja klavne živine naposodo iz vojaških zbirališč. Vsled prizadevanja c. kr. kmetijske družbe kranjske je c. in kr. intendantca 5. armadnega etapnega poveljništva dovolila, da se sme klavna živina iz vojaških živinskih zbirališč na Vrhniki, v Grosupljem, na Jesenicah in v Škofji Loki dajati naposodo kmetovalcem v občinah, ki se nahajajo

blizu teh zbirališč. Taka izposojena živina bo marsikomu dobro došla, ker se med njo nahajajo molzne krave in vprežni voli. Kmetovalec ne bo imel dobička samo od vpreženega dela ali mleka, ampak bo tudi pridelal gnoj. Živina se bo izposojevala le iz neokuženih zbirališč. Kdor hoče imeti kako žival naposodo, naj se obrne naravnost do poveljnika dotičnega živinskega zbirališča. Vsakdo, ki dobi kako žival naposodo, se mora zavezati, da jo bo dobro oskrboval in krmil. Izposojeno žival je v tistem trenutku vrniti, ko jo vojaška oblast nazaj zahteva. Pri izposojenih živalih, ki so vsled slabe oskrbe in krmljenja na teži izgubile, je plačati za vsak kilogram izgube 2 K in pri živalih, ki so se zredile, pa plača vojna uprava za vsak kilogram prirastka 2 K. Do 5 kg izgube ali prirastka pri eni živali, se ne bo oziralo in se ne bo zahtevalo ne povračila in ne dalo doplačila. Za živinozdravniško pomoč v slučajih kake boleznii ima skrbeti izposojevalec sam.

Cerkveni zvonovi. Dunajski škofijski list piše, da bo država splošno zahtevala cerkvene zvonove za vojne namene. Izvzeti bodo le zvonovi, kateri se neobhodno rabijo za božjo službo in pa zvonovi spominjske ali pa umetniške vrednosti.

Uporaba zaostankov. Pri vprašanju, kako bi se dala pomnožiti krmilna sredstva, pridejo v poštev tudi zaostanki pri izdelovanju vinskega in sadnega soka. Zlasti se uporablja preševina od jabolk iz sadja sploh za krmljenje živine; ravnotako pa tudi zaostanki pri izdelovanju vina in sicer zlasti tedaj, ako se pozneje odstranijo peclji grozdov. Krmil se lahko s svežim zaostankom ali pa se ohrani zaostanek na ta način, da se izkisa, odnosno posuši. V svrhu izkisanja potlači se zaostanek s soljo v sode. Ker pa se izkisanega zaostanka živina rada brani, je boljše zaostanek popreje posušiti ga nato šele pokladati živini. To sušenje se lahko izvrši v malem obsegu: na stojalih iz desk na prostem oziroma v velikem obsegu s sušilnicami. Posušeni zaostanek je zelo dobro krmilno sredstvo, vzbujajo zlasti tudi tek se je pri krmljenju molznih krav in ovc zelo do ro obnesel. Ako se zaostanek skisa, poklada se lahko tudi prašičem. Ako se krmil s kislim zaostankom, priporoča se dodati nekaj krede.

Bosansko zakonodajstvo. Bosanski uradni list objavlja cesarski ukaz, vsled katerega se prenašajo zakonodajne pravice razpuščenega bosanskega sabora na skupno finančno ministrstvo kot vrhovno upravno oblast bosansko-hercegovinske dežele.

Slavnim županstvom!

Najnovejša potrdila o istovetnosti, veljavna od 10. septembra t. l. se dobivajo v tiskarni „Sava“, komad po 3 vinarje. — Tiskovine „Izkaz za nakup moke“ komad po 4 vinarje se dobivajo istotam.

Prostovoljna prodaja

celega Fidrovega posestva z vso gostilniško upravo in odstop koncesije.

Natančneje v gostilni Fider, Kranj.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevni cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko ljudjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

! Za zimo!

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča

svojo bogato zalogo

sukna, zimskih modnih blagov, barhentov za ženske bluže in obleke, pike, belih in višnjevih barhentov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga.** Volneni robci, pletil najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske moške in ženske srajce, jopice in hlače.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.